Nederlandse Militaire Krijgsgevangenen

Demobilisatie
Als plaatsvervanger van de naar Engeland uitgeweken Nederlandse reging werd generaal Winkelman benoemd. Hij had de capitulatie aangeboden aan de commandant v/h 18e leger, generaal George von Küchler en ondertekende in Rijsoord de voorwaarden die hem werden opgelegd.
Na de capitulatiebesprekingen, gaf generaal Winkelman zijn order nummer 1 b uit, waarvan punt 1 luidde: "De geheele Nederlandsche weermacht moet als krijgsgevangen worden beschouwd, 15 mei 1940, 14.50 uur". Op grond hiervan ontstond voor de militairen van de Nederlandse krijgsmacht, op Nederlands grondgebied aanwezig, een nieuwe rechtspositie, namelijk die van krijgsgevangene, waarop artikel 2 van de Conventie van toepassing is, luidende: "De krijgsgevangenen bevinden zich in de macht van de vijandelijke mogendheid".
Overeenkomstig artikel 75 van de Conventie zou deze status van kracht blijven gedurende de duur van de oorlogstoestand tussen Nederland en Duitsland.
Dit betekende echter niet dat ze de hele oorlog daadwerkelijk gevangene zouden zijn.
[Zie Krantenbericht op 16 mei 1940.]

Op 21-05-1940 werd bepaald dat de eenheden zoveel mogelijk terug moesten keren naar de gebieden waar zij op 9 mei gelegerd waren. Zij moesten daarbij hun persoonlijke wapens, de munitie en het overige materieel achterlaten. Dat moest verzameld worden en de inlevering diende, zo was door generaal Winkelman gelast, "met snelheid doch ook met zorg" te geschieden. Aan die zorg zal wel het nodige ontbroken hebben; de algemene indruk is evenwel dat het, gegeven de angst voor de Duitse controle en voor represaillemaatregelen, maar zeer zelden voorgekomen is dat men wapens achterhield: dat zou later een groot obstakel blijken voor de illegale organisaties. [zie Krantenbericht op 21 mei 1940.]

Groot verlof [zie Krantenbericht op 25-05-1940]
Op 24 mei 1940 keurde Winkelman goed dat de helft van het reserve en dienstplichtig personeel naar huis zou terugkeren, mits aan de genoemde voorwaarden voldaan was. Op 4 juni 1940 kreeg de rest Groot verlof.
Dat verlof werd evenwel slechts verleend als de betrokkenen een verklaring van hun werkgever of van hun familie konden overleggen waaruit bleek dat zij door eigen arbeid of anderszins in hun onderhoud konden voorzien. Een ieder trachtte dergelijke verklaringen te bemachtigen; vond men later dan toch geen werk en diende men dus een aanvraag om werkelozensteun in, dan werd men weer naar het onderdeel verwezen waaruit men, eigenlijk ten onrechte, gedemobiliseerd was.

Een beperkte groep militairen werd in het noordoosten, midden en zuidoosten van het land gevangen genomen, hoofdzakelijk tijdens de strijd in mei 1940. De meeste werden afgevoerd naar Duitsland, waar zij in een aantal krijgsgevangenkampen terecht kwamen. Ze kwamen o.m. terecht in kampen bij Lübeck, Versen/Fullen (Stalag VI B, nabij Meppen, Emsland), Brandenburg en Luckenwalde (beide Stalag IIIA). De grootste concentratie bereikte Stalag IIIA, ca. 5.000 man. Merendeels waren zij afkomstig van de gevechten in de Grebbelinie en het midden van het land. De gevangenen in de noordoostelijke provincies werden vrijwel geheel in Emsland geïnterneerd. Het waren vooral de gevangenen die in Noord-Brabant en Limburg werden gemaakt, die in een scala aan Duitse kampen terecht kwamen. Al deze Nederlandse militairen werden uiteindelijk in juni 1940 vrij gelaten en terug naar Nederland vervoerd, alwaar zij werden gedemobiliseerd [zie Krantenbericht op 14-06-1940]

Van de beroepsmilitairen - officieren, onderofficieren en minderen die de vaste kern van marine en leger hadden gevormd - kregen velen functies in de politie, de marechaussee en de luchtbeschermingsdiensten.
Die kregen zij evenwel pas nadat zij de erewoordverklaring hadden getekend.

De Nederlandse krijgsmacht van ca. driehonderdduizend man was op 15 juni tot ruim 80.000 ingekrompen, een maand later tot ruim 60.000. Hoofdkwartieren en staven waren geleidelijk opgeheven. De taak van Winkelman wordt beperkt [zie krant 14-06-1940]
Wat er nog aan arbeid verricht moest worden werd in juli, toen ook het Algemeen Hoofdkwartier op last van de bezetter verdween, door een Hoofdregelingsbureau van het dep. van defensie gedaan. Het departement als zodanig verdween dus ook. Het kreeg een nieuwe naam, Commissariaat voor de belangen van de voormalige Nederlandse weermacht.
Er moest een berg werk verzet worden. Vermisten moesten worden opgespoord, de oorlogsgewonden moesten verzorgd.

Op 15 juli werd de 'Opbouwdienst' opgericht onder leiding van majoor J.N. Breunese (Chef staf III Div.) en met een totaal aan kader en leden van ca. vierenzestigduizend man; hij was, aldus Winkelman "slechts ingesteld om een uitbreiding van de werkeloosheid in ons land te voorkomen en was niet duurzaam van aard". De bezetters hadden er een heel andere bedoeling mee. De opbouwdienst moest de grondslag worden voor een nationaal-socialistisch getinte 'echte' arbeidsdienst. Van de ruim veertienduizend beroepsmilitairen werden ruim drieëntwintig-honderd in de opbouwdienst opgenomen de rest vloeiden naar andere overheidsdepartementen en de burgersector af.

Kort na Anjerdag, op 15 juli was de demobilisatie goeddeels voltooid.
Daarmee was de Nederlandse krijgsmacht die twee maanden daarvoor tegen de Duitsers slag geleverd had, verdwenen.

Krijgsgevangenen

Er zijn verschillende groepen te onderscheiden:
1. De groep generaals, die in juli 1940 worden afgevoerd in krijgsgevangenschap. Eerst alleen de generaals Winkelman en de beide broers Van Voorst tot Voorst. Ook de chauffeur van Winkelman, korporaal van der Pol die vrijwillig zijn chef 5 jaar volgt in krijgsgevangenschap hoort hier nadrukkelijk bij.
Drie generaals uit de "Colditz-groep" worden in september 1940 samengevoegd met deze groep

2. De officieren die in juli 1940 weigeren de erewoordverklaring te tekenen Later aangeduid als de "Colditz-groep", omdat zij hier 2 jaar gevangen zitten.
De erewoordverklaring is een verklaring die beroepsofficieren van de Nederlandse krijgsmacht in de Tweede Wereldoorlog op last van de Duitse bezetters moesten ondertekenen. Deze verklaring hield in dat de ondertekenaars daarvan op geen enkele wijze in verzet zouden komen tegen de Duitsers.
De verklaring werd op 14 juli 1940 aan alle Nederlandse beroepsofficieren voorgelegd. Hoewel er soms felle discussies gevoerd werden door officieren onderling of de verklaring ondertekend moest worden, of dat dat als een vorm van verraad moest worden gezien, ondertekenden uiteindelijk de meesten de verklaring. Van de 2000 beroepsofficieren en 12.400 beroepsonderofficieren weigerden slechts ± 70 militairen de verklaring te ondertekenen. (anderen trokken later hun handtekening in).

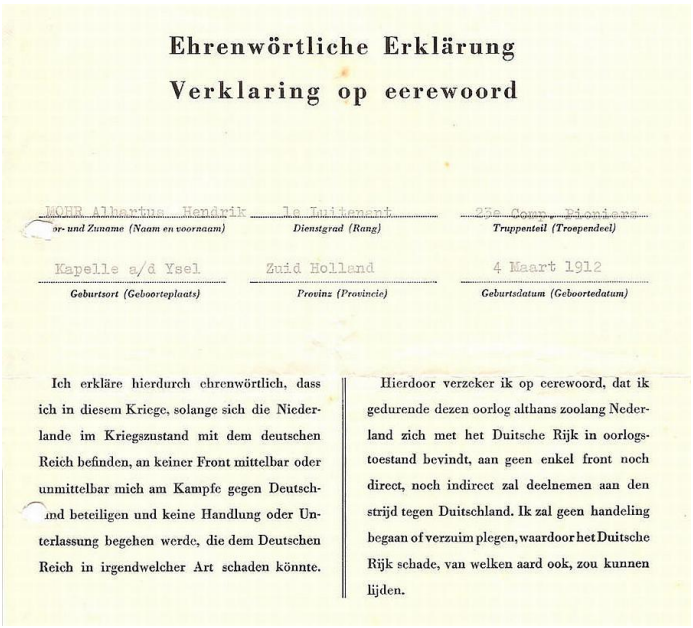

Ehrenwörtliche Erklärung
Verklaring op eerewoord

MOHR Albertus Hendrik — 1e Luitenant — 23e Comp. Pionieren
Vor- und Zuname (Naam en voornaam) — *Dienstgrad (Rang)* — *Truppenteil (Troependeel)*

Kapelle a/d Ysel — Zuid Holland — 4 Maart 1912
Geburtsort (Geboorteplaats) — *Provinz (Provincie)* — *Geburtsdatum (Geboortedatum)*

Ich erkläre hierdurch ehrenwörtlich, dass ich in diesem Kriege, solange sich die Niederlande im Kriegszustand mit dem deutschen Reich befinden, an keiner Front mittelbar oder unmittelbar mich am Kampfe gegen Deutschland beteiligen und keine Handlung oder Unterlassung begehen werde, die dem Deutschen Reich in irgendwelcher Art schaden könnte.

Hierdoor verzeker ik op eerewoord, dat ik gedurende dezen oorlog althans zoolang Nederland zich met het Duitsche Rijk in oorlogstoestand bevindt, aan geen enkel front noch direct, noch indirect zal deelnemen aan den strijd tegen Duitschland. Ik zal geen handeling begaan of verzuim plegen, waardoor het Duitsche Rijk schade, van welken aard ook, zou kunnen lijden.

Zij werden onmiddellijk gevangen genomen en gingen eerst naar Oflag (Offizierslager) VI A in Soest (Westfalen) en via Juliusburg (Oflag VIII-C) naar Colditz (Oflag IV-C). Veel anderen volgden overigens later, voor een belangrijk deel na een verraderlijke Duitse actie, tenzij men zich aan gevangenneming had weten te onttrekken.

Toen na de oorlog aan de orde kwam of ze wellicht een koninklijke onderscheiding verdienden vond de militaire top dat onaanvaardbaar. De militaire top van na de oorlog had de erewoordverklaring wel getekend.

De officieren die de erewoordverklaring wel hadden ondertekend mochten naar huis, maar moesten zich wel regelmatig melden. De erewoordverklaring had menigeen er niet van weerhouden toch deel te nemen aan het verzet

3. De groep officieren "mei 1942" [zie oproep 11-05-1942]
Op 15 mei 1942 moesten de officieren op 'groot verlof' zich voor de jaarlijkse controle melden in de legerplaatsen Assen, Ede, Bussum, Breda en Roermond. In totaal meldden zich ongeveer 2.700 militairen. Sommigen hadden hun vrouw of vriendin meegenomen, die buiten wachtten totdat ze weer naar huis konden. Maar de officieren kregen een verklaring uitgereikt en werden in krijgsgevangenschap genomen en op de trein gezet met onbekende bestemming.
Als reactie op verzetswerk van Nederlandse militairen had Adolf Hitler opdracht gegeven tot hun deportatie naar krijgsgevangenkampen in Duitsland.

Ze kwamen in diverse kampen terecht, zoals Stalag 371 Stanislau, Oflag XIII B Neurenberg-Langwasser en Oflag 67 Neu-Brandenburg. In Stanislau zat de grootste concentratie.
[Oflag = officierskampen en Stalag = manschappenkampen]
Een belangrijke groep potentiële tegenstanders was daarmee door de Duitsers onschadelijk gemaakt. De krijgsgevangen officieren kregen – beschermd door de Conventie van Genève – een redelijke verzorging, maar waren gedwongen tot nietsdoen – of het maken van ontsnappingsplannen.

4. De groep 1943
Op 29-04-1943 beval de Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen, dat alle voormalige Nederlandse militairen; dus zowel het beroeps-, reserve- als het dienstplichtig personeel weer in krijgsgevangenschap gevoerd werden. De reden was net zoals in mei 1942, dat een aantal militairen door hun vijandig gedrag het vertrouwen, dat bij hun vrijlating in hen was gesteld, hadden geschonden. De werkelijke reden van de oproep lag echter ditmaal in het oplopende tekort aan arbeidspotentieel waarmee Duitsland kampte.
[zie Krantenbericht op 29-04-1943]

5. Naast deze 4 groepen die Dr L. de Jong noemt in zijn standaardwerk “Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog” worden soms ook de studenten vermeld, van wie er een aantal in mei 1943 weigerden de loyaliteitsverklaring te tekenen. In plaats van werken in Duitsland kozen zijn voor krijgsgevangenschap.

Colditz’ en de kwestie van het ‘erewoord’ hebben Johan van Hoppe altijd bezig gehouden, zeker ook omdat hij carrière maakte bij de Koninklijke Landmacht. Hij is nu 52 jaar en luitenant-kolonel. Krijgsgevangenschap behoort als het ware tot zijn ‘beroepsrisico’.
Ik vraag mezelf vaak af, wat ik zou hebben gedaan. Zou ik geweigerd hebben om de erewoordverklaring te tekenen als ik vrouw en kinderen had gehad? Zou ik geprobeerd hebben te ontvluchten?
Hij weet het antwoord niet, maar wel dat het lot van krijgsgevangen officieren tijdens de Tweede Wereldoorlog hem zo boeide, dat hij besloot er een website aan te wijden.

http://krijgsgevangen.nl/
http://www.mei1940.nl/Na-de-oorlog/Demobilisatie.htm#1943
http://www.eindhovenfotos.nl/levensloop_frans_de_waal.htm

Discussie na de oorlog
Na de Tweede Wereldoorlog ontstond er de nodige discussie over de status van de erewoordverklaring. Een zuiveringscommissie oordeelde zelfs dat degenen die de verklaring wel hadden ondertekend maar later toch aan het verzet deelnamen, uit de Krijgsmacht zouden moeten worden ontslagen omdat zij de officierseer ernstig beschadigd hadden. Zo ver is het echter niet gekomen.
Ook de parlementaire enquêtecommissie naar het regeringsbeleid in de Tweede Wereldoorlog hield zich met de erewoordkwestie bezig: zij sprak haar waardering uit voor de officieren die weigerden de "niet toelaatbare" verklaring te ondertekenen. Over de vraag of officieren die hun erewoord wel hadden gegeven mochten deelnemen aan het verzet was de commissie verdeeld.

Al in 1942 had ook koningin Wilhelmina haar waardering uitgesproken over hen die de verklaring niet ondertekenden: "Hoewel hare majesteit zich hoogstderzelver oordeel over de motieven van de Nederlandse militairen, die de belofte aflegden om niet meer tegen Duitschland te strijden wenscht voor te behouden, kan namens Hare Majesteit grote waardering voor hun standpunt worden kenbaar gemaakt aan officieren die de belofte niet afgaven.".
Tevens wilde Wilhelmina dat degenen die niet getekend hadden na de oorlog in aanmerking zouden komen voor een koninklijke onderscheiding. Luitenant-generaal van Voorst tot Voorst (die de verklaring zelf ook niet had ondertekend) kreeg van haar na de oorlog de opdracht om dit tot stand te brengen. De naoorlogse militaire top bestond echter uit militairen die destijds de verklaring wel hadden ondertekend. Zij vonden een koninklijke onderscheiding voor de niet-tekenaars onaanvaardbaar. Ook een voorstel om een lage onderscheiding toe te kennen haalde het niet. Uiteindelijk kregen alleen zij die met succes uit krijgsgevangenschap wisten te ontsnappen een onderscheiding.

afb.01

Rotterdamsch nieuwsblad 16-05-1940

Nederlandsche weermacht krijgsgevangene

Officieren mogen hun wapens behouden

—

Troepenonderdeelen hebben buiten de diensturen vrijheid van beweging

Vernieling van wapens en munitie verboden

De Opperbevelhebber van de Nederlandsche weermacht heeft gisteren de volgende order aan alle troepencommandanten uitgevaardigd:

1. De geheele Nederlandsche Weermacht moet als krijgsgevangene worden beschouwd. De officieren behouden hun wapens.

2. Troepenonderdeelen van het Leger moeten gelegerd blijven ter plaatse, waar zij zich thans bevinden. De troepen kunnen b u i t e n de diensturen vrijheid van beweging ontvangen i n de kantonnementen, tenzij een Duitsch commandant ter plaatse anders bepaalt. Vrijstelling van appèls en avondpermissie mag n i e t worden verleend.

3. Een lijst van alle troepenonderdeelen tot en met bataljons, afdeelingen en zelfstandige kleinere onderdeelen en hun verblijfplaatsen, moet onverwijld bij den naast hoogeren commandant worden ingeleverd.

Op deze lijst moet de sterkte worden vermeld en gesplitst in;

a. opperofficieren; b. hoofdofficieren; c. subalterne officieren; d. onderofficieren; e. korporaals en manschappen; f. paarden.

4. Op een tweede lijst moeten voor elk der zoo juist genoemde onderdeelen worden vermeld, de aantallen voertuigen en wapens, de laatste gesplitst in de verschillende soorten (geweren, lichte mitrailleurs, zware mitrailleurs, mortieren, pantserwagens, kanonnen (veld-, enz.). Van elk der wapensoorten moeten afzonderlijk worden opgegeven de aantallen beschadigde en onbeschadigde wapens. Op deze lijst moet bovendien voor elk der wapens een opgave van de daarbij aanwezige munitie worden vermeld.

5. Iedere vernieling of beschadiging van wapens, munitie of overig materieel is uitdrukkelijk verboden.

De troepencommandanten worden hiervoor persoonlijk verantwoordelijk gesteld. Alle commandanten, die dit lezen, moeten dezen last onverwijld aan de naast hoogere en aan de ondergestelde commandanten doorgeven.

afb.02

21-05-1940

Militairen moeten zich melden.

INDIEN ZIJ HET VERBAND MET HUN ONDERDEEL VERLOREN HEBBEN.

De opperbevelhebber van land- en zeemacht maakt, in overeenstemming met den Duitschen bevelhebber in Nederland, mede langs dezen weg bekend, dat militairen, die het verband met hun onderdeel hebben verloren, zich zoo spoedig mogelijk moeten melden bij den meest nabijzijnden militairen commandant. Zij kunnen zich eventueel om inlichtingen dienaangaande richten tot den burgemeester van de gemeente, waarin zij zich bevinden.

Commandanten van onderdeelen, waarbij zich bedoelde militairen melden, zenden van het aankomen dezer militairen, indien zij niet behooren tot het onderdeel van dezen commandant, onverwijld bericht aan den inspecteur van het wapen, waartoe bedoelde militairen behooren. Bedoelde militairen worden in onderhoud en betaling opgenomen bij de onderdeelen, waarbij zij zich hebben gemeld.

afb.3

25-05-1940

DEMOBILISATIE VAN ONZE WEERMACHT

EERST DE HELFT

Gaandeweg gaan alle niet-beroeps-militairen naar huis

Reikhalzend zien velen uit naar berichten omtrent hetgeen met onze gemobiliseerde, thans krijgsgevangen, jongens zal geschieden. Men vraagt zich af wanneer zij naar huis komen. Zeer spoedig zal men hieromtrent gedetailleerde mededeelingen kunnen lezen. Doch reeds thans kunnen wij, op grond van mededeelingen, die wij gisteravond van bevoegde Duitsche zijde hebben ontvangen, melden, dat, als gevolg van besprekingen tusschen de hoogste Nederlandsche en Duitsche autoriteiten, met ingang van 24 dezer, dat wil dus zeggen van gisteren, een begin is gemaakt met het naar huis zenden van de gemobiliseerden. Vooreerst zal deze maatregel betrekking hebben op 50 pct. van het leger, die groepsgewijze zullen afzwaaien; de andere helft zal gaandeweg volgen, dé manier, waarop dit laatste zal worden geregeld, zal nog nader worden vastgesteld en wel zoo spoedig mogelijk.

De bedoeling is, dat alle niet-beroeps militairen in de gelegenheid gesteld zullen worden naar hun haardsteden en hun bezigheden terug te keeren.

Alleen het beroepsleger zal onder de wapenen bijeen blijven in zijn oude garnizoenen.

Onder bovenstaande regeling vallen ook de Nederlandsche militairen, die in Duitschland krijgsgevangen zijn. Dit is slechts een klein getal.

Bovenstaande mededeeling zal ongetwijfeld met groote blijdschap worden ontvangen.

Het Vaderland heeft met betrekking tot de volgorde, waarin de gedemobiliseerden huiswaarts zullen worden gezonden meegedeeld, dat in de eerste plaats de manschappen zullen afzwaaien, die voor den landbouw en den mijnbouw van belang zijn, alsmede personen, die in het oeconomische- en bedrijfsleven in verband met den wederopbouw het minst gemist kunnen worden, van laatstgenoemde groep met voorrang voor hen, die een leidende functie hebben.

HET TREINVERKEER

Weer een uitbreiding van de dienstregeling verschenen

Naar onze correspondent te Utrecht meldt is gistermiddag weder een uitbreiding van de dienstregeling op de Nederlandsche Spoorwegen verschenen, die een aanvulling vormt van hetgeen reeds eerder hieromtrent is gepubliceerd.

Uit deze dienstregeling blijkt dat de uur-

afb.4

VRIJDAG 14 JUNI 1940

De taak van generaal Winkelman beperkt.

's-GRAVENHAGE, 13 Juni. — De opperbevelhebber van de Duitsche weermacht in Nederland deelt mede dat de taak van den opperbevelhebber van de in staat van demobilisatie zijnde Nederlandsche land- en zeemacht, generaal Winkelman, zich uitsluitend uitstrekt tot de demobilisatie van de Nederlandsche weermacht.

In verband hiermede wordt de volgende verklaring van generaal Winkelman van 12 Juni 1940 gepubliceerd:

„In opdracht van de Duitsche regeering in het bezette gebied deel ik u mede, dat verscheidene bevelen en instructies, die ik u na 3 Juni 1940 deed toekomen, niet behooren tot de taak, mij van dien dag af opgedragen. Deze taak omvat uitsluitend geleidelijke militaire demobilisatie van de Nederlandsche weermacht volgens de instructies van den opperbevelhebber der Duitsche weermacht in Nederland. Met het oog hierop trek ik in de bevelen en instructies, betrekking hebbend op de werkwijze van de industriëele bedrijven, overeenkomstig art. 52 van het Haagsche reglement.

Voorts wordt er op gewezen, dat de opperbevelhebber van de Duitsche weermacht in Nederland als Duitsch commissaris voor de ten uitvoerlegging van de demobilisatie der Nederlandsche land- en zeemacht heeft aangewezen kolonel I. G. Schwabedissen, chef van den staf van den opperbevelhebber van de Duitsche weermacht in Nederland.

afb.5

14-06-1940

WEER THUIS GEKOMEN.

Achttienhonderd krijgsgevangenen te Arnhem.

ARNHEM, 13 Juni. — Vanmiddag zijn in Arnhem achttienhonderd krijgsgevangenen Nederlandsche militairen aangekomen. Zij zijn afkomstig uit Neubrandenburg en hebben tot Westervoort per trein gereisd.

11-05-1942

afb.6

Tweede verplichte bijeenkomst ter controle van de voormalige Nederl. Weermacht.

1) **Verplicht tot aanmelding zijn alle:**

a) **Beroepsofficieren, cadetten en adelborsten** van de voormalige Nederlandsche land- en zeemacht, die op 10 Mei 1940 in actieven dienst waren.

b) **Beroepsofficieren** van het voormalige **Nederlandsche koloniale leger** t.m. den leeftijd van 55 jaar.

2) **Op 15 Mei 1942 14 uur precies** moet de tot aanmelding verplichte persoonlijk opkomen, overeenkomstig de volgende lijst:

In de provincies:	verplichte bijeenkomst te:
Groningen, Friesland, Overijssel, Drenthe	**Assen,** Friesland-Kazerne (Wilhelmina-kazerne) Drentsche Hoofdvaartstraat 153.
Gelderland, Utrecht	**Ede,** Maurits-kazerne, (Infanterie-kazerne) Stationsweg.
Noord-Holland	**Bussum,** v. d. Palmkazerne, Amersfoortsche straatweg.
Zuid-Holland, Zeeland	**Breda,** Chasse-kazerne Vierwindenstraat 4.
Noord-Brabant, Limburg	**Roermond,** Ernst Kasimir-kazerne.

3) Ieder tot aanmelding verplichte moet meebrengen:

a) een wettelijk legitimatiebewijs (persoonsbewijs, zakboekje, militaire documenten enz.)

b) twee foto's van recenten datum in burger of in uniform, opgeplakt op twee vellen papier (formaat D.I.N.), die met de volgende gegevens moeten worden ingevuld:

familienaam:
alle voornamen:
geboorteplaats:
geboortedatum:
gehuwd, ongehuwd, gescheiden:
laatste militaire rang:
laatste legerafdeeling:
tegenwoordig beroep:
arbeidsplaats en/of werkgever:
tegenwoordig adres:
woonplaats: straat:

invullen in blokletters of met schrijfmachine.

handteekening

4) Niet verschijnen heeft onmiddellijk strafmaatregelen ten gevolge.

9 MEI 1942.

Der Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden
General der Flieger
FR. CHRISTIANSEN.

afb.7

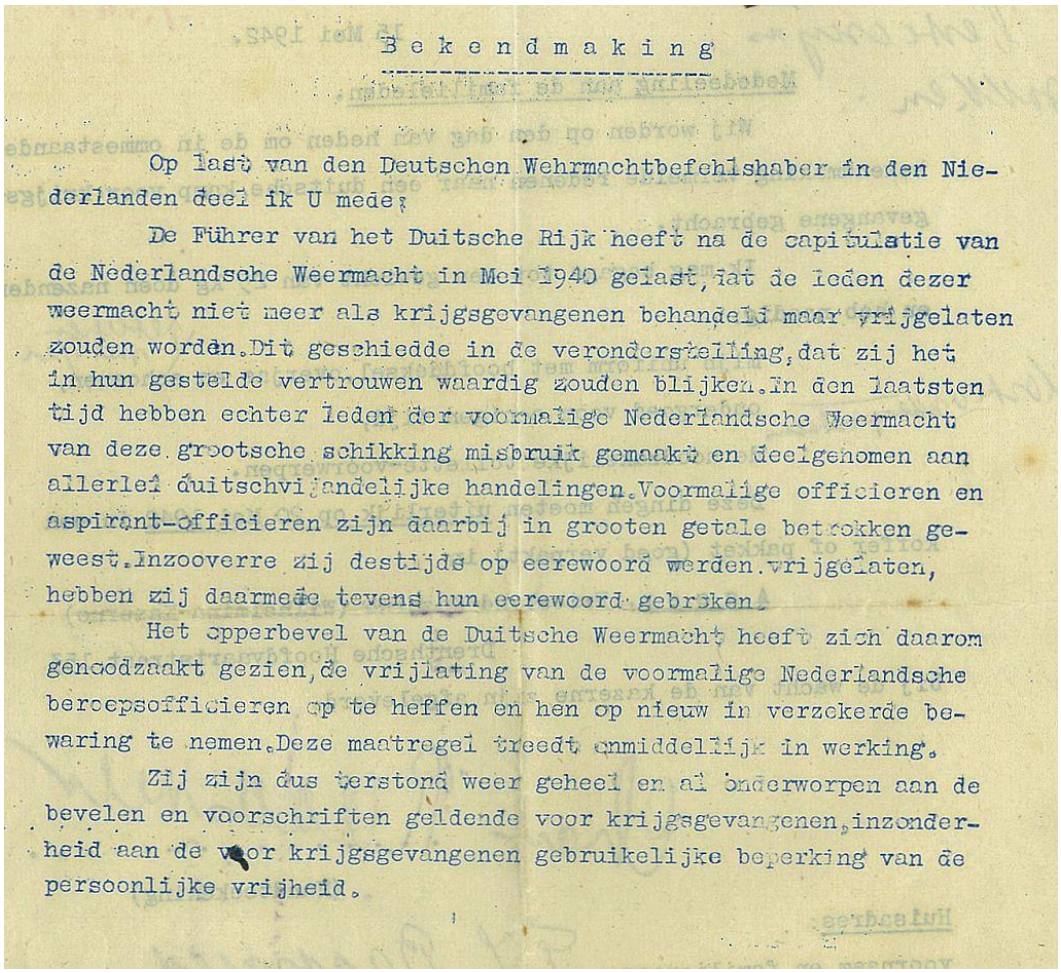

B e k e n d m a k i n g

Op last van den Deutschen Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden deel ik U mede:

De Führer van het Duitsche Rijk heeft na de capitulatie van de Nederlandsche Weermacht in Mei 1940 gelast, dat de leden dezer weermacht niet meer als krijgsgevangenen behandeld maar vrijgelaten zouden worden. Dit geschiedde in de veronderstelling, dat zij het in hun gestelde vertrouwen waardig zouden blijken. In den laatsten tijd hebben echter leden der voormalige Nederlandsche Weermacht van deze grootsche schikking misbruik gemaakt en deelgenomen aan allerlei duitschvijandelijke handelingen. Voormalige officieren en aspirant-officieren zijn daarbij in grooten getale betrokken geweest. Inzooverre zij destijds op eerewoord werden vrijgelaten, hebben zij daarmede tevens hun eerewoord gebroken.

Het opperbevel van de Duitsche Weermacht heeft zich daarom genoodzaakt gezien, de vrijlating van de voormalige Nederlandsche beroepsofficieren op te heffen en hen op nieuw in verzekerde bewaring te nemen. Deze maatregel treedt onmiddellijk in werking.

Zij zijn dus terstond weer geheel en al onderworpen aan de bevelen en voorschriften geldende voor krijgsgevangenen, inzonderheid aan de voor krijgsgevangenen gebruikelijke beperking van de persoonlijke vrijheid.

afb.8

DONDERDAG
29 APRIL 1943
Abonnementsprijs: 10 cent

DORDRECHTSCHE COURANT

BEKENDMAKING

De Wehrmachtbefehlshaber in den Nederlanden, Generaal der Flieger Fr. Christiansen, maakt het volgende bekend:

Na de capitulatie van het Nederlandsche leger in Mei 1940 heeft de Führer en opperbevelhebber van de Duitsche weermacht bevel gegeven tot onmiddellijke invrijheidstelling van de Nederlandsche soldaten uit de krijgsgevangenschap. Deze maatregel werd vanzelfsprekend genomen op voorwaarde, dat de Nederlandsche officieren en manschappen deze grootmoedige handelwijze met een dienovereenkomstige houding ten aanzien van de Duitsche bezettende macht zouden beantwoorden. Een groot gedeelte van hen heeft aan deze verwachting voldaan. In vele gevallen is echter onder invloed van onverantwoordelijke ophitsers een tegengestelde ontwikkeling gevolgd. Reeds in Mei 1942 moesten derhalve de voormalige beroepsofficieren opnieuw in krijgsgevangenschap worden weggevoerd. De Duitsche weermacht heeft sindsdien bijna een vol jaar laten verstrijken in de verwachting, dat deze duidelijke waarschuwing zou worden verstaan. In feite hebben echter afzonderlijke leden van het voormalige Nederlandsche leger door hun vijandig gedrag telkens opnieuw het vertrouwen, dat bij hun vrijlating in hen werd gesteld, geschonden. Dit misbruik van een volkomen vrijwillig teruggeschonken vrijheid wordt thans niet langer meer geduld.

De Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden beveelt derhalve, dat de leden van het voormalige Nederlandsche leger terstond opnieuw in krijgsgevangenschap worden weggevoerd. Hij zal de betrokken personen in de dagbladpers tot persoonlijke aanmelding oproepen. Wie aan den oproep van den Wehrmachtbefehlshaber geen gevolg geeft of tracht zich op andere wijze aan de krijgsgevangenschap te onttrekken, moet op de strengste maatregelen rekenen. Dit geldt eveneens voor personen, die de betrokkenen bij dergelijke pogingen ondersteunen. Allen, die thans in krijgsgevangenschap moeten terugkeeren, hebben dit uitsluitend aan de ophitsers te danken, die door hun misdadig gedrag dezen maatregel noodzakelijk maakten.